

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 688/2014-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. októbra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť V. Š., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19, čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Topoľčany č. k. 6 C 263/2012-90 z 3. mája 2013 a rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 25 Co 190/2013-121 z 3. júla 2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. januára 2014 doručená sťažnosť V. Š. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19, čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 1 a 4 ústavy rozsudkom Okresného súdu

Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6 C 263/2012-90 z 3. mája 2013 a rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 25 Co 190/2013-121 z 3. júla 2013.

Okresný súd rozsudkom č. k. 6 C 263/2012-90 z 3. mája 2013 rozhodol tak, že žalobu sťažovateľa zamietol a žalovanej náhradu rov konania nepriznal. Rozhodol po tom, čo vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov, svedkov R. O., A. V., Š. J., M. P., I. M., oboznámil sa s obsahom pripojených spisov Obvodného oddelenia Policajného zboru Topoľčany ČVS: ORP-310/TO-TO-2012 a ČVS: ORP-758/TO-TO-2012. Z vykonaného dokazovania mal okresný súd za preukázané, že medzi účastníkmi došlo k slovnej hádke, pri ktorej žalovaná použila na adresu sťažovateľa aj vulgárne slová, čo vyplynulo aj z výpovede samotnej žalovanej. Zamietnutie žaloby odôvodnil okresný súd po tom, čo odcitoval ustanovenia § 11 a § 13 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), takto:

„V zmysle ustanovenia § 11 OZ právo na ochranu osobnosti prináleží každej fyzickej osobe. Z hľadiska poskytnutia ochrany nie je významné, či neoprávnený zásah bol spôsobený zavinene či nezavinene alebo vedome či nevedome. Nevyžaduje sa ani vyvolanie následkov, stačí, že neoprávnený zásah bol spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo narušenie chránených práv osobnosti fyzickej osoby. ...

Citované ustanovenie § 13 OZ poskytuje ochranu osobnosti len v prípade takého porušenia občianskej cti a dôstojnosti, ktoré predstavuje zásah do osobnosti občana, pričom tento zásah musí byť objektívne spôsobilý takúto ujmu vyvolať alebo spôsobiť. Zákon v danom prípade poskytuje občianskoprávnu ochranu len v prípadoch závažnejšieho porušenia cti vo sfére občianskoprávných vzťahov, ktoré predstavujú zásah do osobnosti občana. Tým je vyjadrený zámer, že predmetom ochrany cti podľa týchto ustanovení nemôžu byť menej závažné verbálne alebo iné urážky. Ďalšou nevyhnutnou podmienkou tejto ochrany je, aby zásah do práva na ochranu osobnosti bol objektívne spôsobilý takú ujmu osobnosti občana privodiť. Zákon poskytuje ochranu takým konaniam, ktoré sa dotýkajú osobnosti občana tým, že znižujú jeho dôstojnosť, česť a vážnosť z hľadiska jeho vzťahu k spoluobčanom a ohrozujú jeho postavenie a uplatnenie v spoločnosti.

Pokiaľ ide o priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch, tak z ustanovenia § 13 ods. 2 OZ vyplýva, že zákon ustanovuje jedinú podmienku priznania náhrady nemajetkovej ujmy

v peniazoch, ktorá je splnená vtedy, keď sa nemateriálne zadosťučinenie nezdá postačujúce. Pokiaľ ide o vyjadrenie miery akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom či inom prostredí fyzickej osoby. Forma zadosťučinenia môže byť rôzna a môže spočívať vo verejnom ospravedlnení sa za zásahy do morálnej integrity občana a tiež v akej konkrétnej výške v peniazoch, bude toto zadosťučinenie spočívať. Konanie o ochranu osobnosti je návrhové konanie a jeho nárok je vymedzený petitom žaloby, teda skutočnosťami, na základe ktorých je tento petit uplatnený.

Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že žalovaná sa vyjadrila na adresu žalobcu pri vzájomnom konflikte - hádke medzi účastníkmi dňa 21.9.2012 a to i za použitia vulgárnych slov. Súd pri rozhodovaní o žalobnom návrhu posudzoval mieru takéhoto zásahu do osobnostných práv žalobcu a pokiaľ tento požaduje náhradu nemajetkovej ujmy, súd posudzoval, či bola v značnej miere znížená dôstojnosť osoby žalobcu, alebo jeho vážnosti v spoločnosti. Z výpovede svedka R. O., synovca žalobcu vyplýva, že dňa 21.9.2012 žalovaná nadávala žalobcovi na jeho pozemku, čoho bol prítomný. Bolo to potom ako zastavili traktor spolu so žalobcom, na žalobcovom pozemku. Museli dávať nohy pod kolesá traktora, lebo chcel traktorista odísť. Asi po 5-tich minútach prišla žalovaná a vtedy na pokyn žalobcu začal zhotovovať zvukový záznam, z ktorého počuť, že používala vulgárne slová na adresu žalobcu. Svedok A. V. vo svojej výpovedi uviedol, že sa dostavil na miesto konfliktu účastníkov, ale osobne nepočul, žeby sa žalovaná vyjadrovala vulgárne na adresu žalobcu. Bol prítomný incidentu, keď žalobca zastavoval traktor a boli volaní policajti. Stál vtedy za vlečkou a z pozadia asi 10 metrov. Ďalej uviedol, že padalo tam vtedy veľmi veľa slov aj z jednej strany aj z druhej, vtedy sa prekrikovali jeden cez druhého a keďže bola tma nevedel, na ktorú osobu do padalo. Svedok M. P. vo svojej výpovedi uviedol, že keď prišiel na miesto konfliktu videl, že žalobca stál pri traktore a prišli policajti. Bola tam aj žalovaná navzájom si účastníci po sebe vykrikovali. Bol naštartovaný traktor, nič konkrétnejšie však nepočul. Svedok I. M., manžel žalovanej vo svojej výpovedi uviedol, že prišiel potom ako ho bol zavolať vnuk. Bola tam už polícia, nepočul však, žeby sa žalovaná vulgárne vyjadrovala na adresu žalobcu. Potvrdil, že bola medzi nimi ďalej hádka.

Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že incident, ku ktorému došlo dňa 21.9.2012 vo večerných hodinách medzi žalobcom a žalovanou a najmä vulgárne použité slová žalovanou na adresu žalobcu, pre ktoré tento žalobný návrh podáva, nevyvolal takú reakciu, ktorá by mala za následok zníženie dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v obci v značnej miere a preto nebolo možné vyhovieť žalobcovmu návrhu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Uvedený konflikt, najmä vyjadrenia žalovanej na adresu žalobcu, nezasiahli do osobnej a morálnej integrity žalobcu natoľko, že by znižovalo jeho dôstojnosť, vážnosť, česť a to vo vzťahu k ostatným spoluobčanom obce tým, žeby ohrozilo jeho postavenie a uplatnenie v spoločnosti. Okrem svedka, synovca žalobcu R. O., ktorý vyjadrenia žalovanej nahrával, nikto z uvedených svedkov nepočul vulgárne vyjadrenia žalovanej na adresu osoby žalobcu, teda žeby sa pri tomto konflikte znižovala dôstojnosť samotného žalobcu vo vzťahu nielen k týmto svedkom, ktorí tohto incidentu boli prítomní, ale aj voči ostatným spoluobčanom. Ani jeden zo svedkov, okrem synovca žalobcu, nič takéto nepotvrdil, neuviedol, žeby bol napríklad pohoršený nad správaním sa žalovanej a jej vyjadreniami na adresu žalobcu. Slovné urážky na adresu žalobcu možno teda považovať za menej závažné.

Pri rozhodovaní o danom nároku žalobcu súd v neposlednej miere musel prihliadať aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Je nesporné, že vznikol predmetný incident, avšak treba vychádzať i z toho, že ako uviedla žalovaná, jej manžel, ako i svedkovia A. V., Ing. Š. J., nehody a spory medzi účastníkmi pretrvávajú už niekoľko rokov. Žalovaná i jej manžel poukazovali na časté sťažnosti na nich zo strany žalobcu, nato, že často sú riešení a prevolávaní na políciu, čo všetko ovplyvňuje ich kľudný spôsob života natoľko, že sa to prejavuje aj v ich zdravotnom stave, ako to vyplýva aj z lekárskeho potvrdenia MUDr. K. G. k zdravotnému stavu žalovanej. Takže pokiaľ táto prišla na miesto samé predmetného konania incidentu, tak ako vyplýva aj z výpovede svedkov došlo k vzájomnej hádke, konfliktu a pokiaľ aj padli z jej strany vulgárnejšie slová na adresu žalobcu, bolo jej konanie ovplyvnené nielen celkovou situáciou, ktorá bola v ten večer vyvolaná, ale aj dlhodobjšími nezhodami medzi rodinou žalovanej a žalobcom. Na základe uvedeného súd nemal za preukázané, že boli splnené podmienky pre použitie ustanovenia § 13 ods. 2 OZ a preto žalobný návrh žalobcu zamietol.“

Proti výroku o náhrade trov konania tohto rozsudku okresného súdu podala odvolanie žalovaná a sťažovateľ podal odvolanie proti všetkým jeho výrokom. Sťažovateľ v odvolaní poukázal najmä na to, že okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. K zníženiu dôstojnosti sťažovateľa a poškodeniu jeho cti žalovanou došlo verejne pred ôsmimi ľuďmi a napriek tomu sťažovateľovi okresný súd odoprel ochranu. Morálna satisfakcia je už neaktuálna, a preto sťažovateľovi musí patriť náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalovaná napadla sťažovateľa vedome a úmyselne, oplzlo a vulgárne. K vzájomnej hádke medzi sťažovateľom a žalovanou nedošlo, sťažovateľ sa iba bránil, nikdy v minulosti žiadnu ujmu žalovanej ani jej manželovi nespôsobil.

Krajský súd rozsudkom č. k. 25 Co 190/2013-121 z 3. júla 2013 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil a zaviazal sťažovateľa nahradiť žalovanej trovy odvolacieho konania vo výške 39,25 €.

Rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 14. novembra 2013.

Sťažovateľ v sťažnosti doručenej ústavnému súdu tvrdené porušenie svojich základných práv podľa čl. 19, čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 a 4 ústavy rozsudkom okresného súdu č. k. 6 C 263/2012-90 z 3. mája 2013 odôvodnil tým, že mu bola okresným súdom odňatá možnosť konať pred súdom, keďže mu nebolo umožnené predniesť na pojednávaní jeho námietky a keď ich doručil okresnému súdu písomne, okresný súd sa nimi nezaoberal. Rozsudkom krajského súdu č. k. 25 Co 190/2013-121 z 3. júla 2013 boli označené práva sťažovateľa porušené z dôvodu, že krajský súd, ak mal pochybnosti o konaní žalovanej, mal doplniť dokazovanie, čo však neurobil. Tým, že odvolací súd poukázal na dedinské prostredie, vypätie, emotívnosť, menej slušnejší a spisovnejší jazyk, ospravedlňuje žalovanú, zbavuje ju zodpovednosti a tým porušuje aj princíp rovnosti občanov. Keďže súdy upierali sťažovateľovi vlastnícke právo k parc. č... v k. ú..., hoci mali k dispozícii výpis z listu vlastníctva č... a kópiu katastrálnej mapy, zasiahli do jeho základného práva na vlastníctvo. Hoci sťažovateľ má právo na ochranu

svojej osobnosti, všeobecné súdy mu ju odmietli poskytnúť, a tým porušili jeho základné právo na ochranu cti garantované čl. 19 ústavy.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu

dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť ústavný súd odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietrahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 12 ods. 4 ústavy nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. ...

Ako vyplýva z obsahu i petitu sťažnosti, sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, základného práva na zachovanie občianskej cti a dobrej povesti podľa čl. 19 ústavy, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 a 4 ústavy jednak rozsudkom okresného súdu č. k. 6 C 263/2012-90 z 3. mája 2013 a jednak rozsudkom krajského súdu č. k. 25 Co 190/2013-121 z 3. júla 2013.

Ústavný súd sa najprv zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorá smerovala proti rozsudku okresného súdu č. k. 6 C 263/2012-90 z 3. mája 2013. V súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci vyplývajúcim z čl. 127 ústavy dospel ústavný súd k záveru, že je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho základných práv týmto rozhodnutím okresného súdu, pretože preskúmavanie jeho postupu zveruje Občiansky súdny poriadok v tomto prípade odvolaciemu súdu. Odvolací súd vo veci o podanom odvolaní sťažovateľa konal a rozhodol rozsudkom krajského súdu č. k. 25 Co 190/2013-121 z 3. júla 2013. Krajský súd ako súd odvolací bol súdom, ktorému patrí právomoc posúdiť, či odvolanie sťažovateľa bolo dôvodné, a rozhodnúť o ňom. Preto v tejto časti sťažnosť sťažovateľa ústavný súd odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

Odlišná je situácia vo vzťahu k rozsudku krajského súdu č. k. 25 Co 190/2013-121 z 3. júla 2013. V tejto časti je sťažnosť podaná včas a smeruje proti rozhodnutiu, na preskúmanie ktorého má ústavný súd právomoc.

Krajský súd rozsudok č. k. 25 Co 190/2013-121 z 3. júla 2013 odôvodnil takto:

„Podľa § 219 ods. 1 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku správne.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, a preto sa v odôvodnení obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Nemusí preto vo svojom rozhodnutí uvádzať všetky dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvého stupňa. Je samozrejmé, že túto fakultatívnu možnosť odvolacieho súdu je však potrebné aplikovať v záujme ústavne konformného výkladu (čl. 152 ods. 4 Ústavy SR) aj vo svetle judikatúry Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva, zaoberajúcej sa právom účastníka konania na riadne odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu.

Predmetom konania je žaloba o ochranu osobnosti žalobcu, keď žalovaná svojimi prejavmi neoprávnene zasiahla do práva na jeho občiansku česť a dobré meno. Na jeho pozemku ho mala verejnou, hrubou neslušnosťou slovne napadnúť, čím mu poškodila česť a dobré meno. Žalovaná nepopierala slovné prejavy vo vzťahu k žalobcovi. Argumentovala však nadmerným emočným vypätím spôsobeným neustálymi spormi medzi nimi ako susedmi.

Obe strany potvrdili dlhotrvajúce spory, aj súdne, týkajúce sa okrem iného aj sporného prechodu cez pozemok, kde došlo k verbálnym prejavom, z ktorých sa odvodzuje žalované právo. Žalobca sa domáha priamo náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, lebo zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 OZ by bolo nepostačujúce a v značnej miere bola znížená jeho dôstojnosť. K udalosti, pri ktorej došlo k slovným (verbálnym) prejavom na adresu žalobcu, došlo na súkromnom pozemku (prechod traktora vezúceho drevo po pozemku) a nie na verejnom priestranstve alebo vo verejnej budove, v zásade pred príbuzenstvom oboch strán a v časoch neustálych, vzájomne prebiehajúcich susedských sporoch (vrátane súdnych sporov). Je prirodzené, že na psychike účastníkov tieto nedorozumenia, spory nepridávajú, ale ju ovplyvňujú. Pri susedských sporoch, najmä v dedinskom prostredí a v dlhšie trvajúcich obdobiach bývajú reakcie spontánnejšie, emotívnejšie, ale aj vypätejšie a tým aj jazyk vyjadrovania je menej slušnejší a spisovnejší, i s použitím vulgarizmov (opľzlostí). Treba ich však hodnotiť v celkových súvislostiach a neposudzovať ich iba izolovane ako jednotlivý dej. Hodnotenie komplexnosti vzájomných vzťahov účastníkov a výrokov vyústilo potom do záveru súdu prvého stupňa, že nedošlo k zníženiu dôstojnosti žalobcu – jeho cti a dobrého mena v obci i v spoločnosti. Súd skúmal pri strete práva na ochranu osobnosti so slobodou prejavu – kto, o kom, čo, kde, kedy a ako hovorí.“

Sťažovateľ odôvodnil porušenie označených základných práv rozhodnutím krajského súdu v podstate tým, že krajský súd nedoplnil dokazovanie, hoci z odôvodnenia jeho rozhodnutia vyplýva, že mal o veci pochybnosti, nedôvodne poukazoval na dedinské prostredie, v ktorom ku konfliktu došlo, a pristupoval nerovne k sťažovateľovi a žalobkyni, čoho dôsledkom bolo, že uprel sťažovateľovi vlastnícke právo nehnuteľnosti a odmietol poskytnúť ochranu jeho cti.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Ústavný súd uznáva, že súčasťou štandardu súdnej ochrany je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (§ 157 ods. 2 OSP). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Vychádzajúc z týchto ústavne významných úvah, zaoberal sa ústavný súd posúdením obsahu napadnutého rozhodnutia z uvedených hľadísk a dospel k záveru, že krajský súd na argumentáciu sťažovateľa reagoval primeraným spôsobom, vysporiadal sa s okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, a do odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol postup, akým dospel k svojmu rozhodnutiu. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu je zrejmé, že dôvodom, pre ktorý nebolo možné návrhu sťažovateľa vyhovieť, je nesplnenie podmienok ustanovených v § 13 Občianskeho zákonníka na priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Ako vyplýva z odôvodnenia rozsudku krajského súdu, nebolo pochybností o tom, že žalovaná svojimi prejavmi neoprávnene zasiahla do práva

sťažovateľa na jeho občiansku česť a dobré meno, avšak iba to pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nepostačuje. Rozhodnutie krajského súdu je pritom potrebné posudzovať v spojení s rozhodnutím okresného súdu, na obsah ktorého krajský súd odkázal.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadost'učinenie imateriálne najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Ústavný súd považuje aplikáciu tohto ustanovenia krajským súdom za zodpovedajúcu právnej úprave i záverom právnej teórie a stotožňuje sa i s konštatovaním krajského súdu o tom, že v prípade sťažovateľa neboli podmienky na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch naplnené, pretože sťažovateľ nepreukázal, že v dôsledku konania žalovanej bola v značnej miere znížená jeho dôstojnosť alebo vážnosť v spoločnosti.

Ústavný súd nepovažoval preto právny názor krajského súdu, na ktorom založil svoje rozhodnutie, za svojvoľný či arbitrárny. Aplikácia príslušných zákonných ustanovení krajským súdom na vec sťažovateľa nepoprela ich účel a zmysel. Krajský súd podľa názoru ústavného súdu postupoval v súlade so zásadou ústavne konformného výkladu, pretože nepoužil taký výklad dotknutých ustanovení, ktorý by poprel realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických alebo právnických osôb.

V situácii, keď neobstojí argumentácia sťažovateľa, pokiaľ ide o nesprávnosť právneho posúdenia veci krajským súdom, považuje ústavný súd za vylúčené, aby rozhodnutím krajského súdu mohlo dôjsť k zásahu do základného práva sťažovateľa garantovaného čl. 48 a čl. 19 ods. 1 ústavy.

Na rozdiel od sťažovateľa zastáva preto ústavný súd názor, podľa ktorého výkon súdnej moci krajským súdom vo veci sťažovateľa smeroval k uplatneniu ideálu

spravodlivosti, rešpektoval procesné pravidlá a i požiadavku rozumného výkladu hmotného i procesného práva.

Z týchto dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

S ohľadom na skutočnosť, že v prípade sťažovateľa neboli splnené podmienky na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd predbežne prerokoval jeho sťažnosť, aj keď nepredložil splnomocnenie na zastupovanie advokátom v konaní pred ústavným súdom (podľa § 20 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde tak bol povinný postupovať).

Ústavný súd vychádzal z toho, že ak zákon o ústavnom súde vyžaduje povinné zastúpenie advokátom, očividne tým nesleduje, aby sa bránilo ochrane porušených ústavných práv sťažovateľa. Práve naopak, hlavným cieľom tejto požiadavky je, aby sa aj prostredníctvom profesionálne kvalifikovaného zastúpenia mohla ochrana práv, ktorá je zverená do pôsobnosti ústavného súdu, poskytnúť efektívne. V odôvodnených prípadoch, napr. ak navrhovateľ nemá dostatočné finančné prostriedky na platenie hotových výdavkov zástupcu a na odmenu za zastupovanie, zákonná úprava umožňuje ustanoviť za zástupcu advokáta, ktorého hotové výdavky a odmenu za zastupovanie hradí štát.

Keďže však v prípade sťažovateľa bolo celkom zrejmé, že jeho sťažnosť je zjavne neopodstatnená, resp. na jej prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval aj bez splnenia podmienky podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti rozhodol ústavný súd tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2014